

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Кафедра монументального живопису
Секція станкової та монументальної скульптури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
з навчально-педагогічної роботи
_____Марина ТОКАР
« ____ » _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ»

Галузь знань	<u>02 Культура і мистецтво</u>
Спеціальність	<u>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</u>
Факультет	<u>Образотворче мистецтво</u>
Кафедра	<u>Монументального живопису</u>
Секція	<u>Станкова та монументальна скульптура</u>

Харків – 2024

Робоча програма дисципліни «Загальний курс композиції» для студентів 1-2 курсів денної форми навчання. Галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, спеціалізація «Станкова та монументальна скульптура».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

викладач Сергій СБІТНЄВ
ст. викладач Олександр ДЕМЧЕНКО,

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Монументального живопису

Протокол № _____ від «_____» _____ 2024 року

Завідувач кафедри МЖ _____ Євген КОТЛЯР

УЗГОДЖЕНО:

Декан факультету «ОМ» _____ Ольга ІВАЩЕНКО

Завідувач НМВ _____ Галина ЖЕРНОКЛЬОВА

Схвалено методичною радою ХДАДМ

Протокол № _____ від «_____» _____ 2024 року

АНОТАЦІЯ

до навчальної дисципліни «Загальний курс композиції»

рівень вищої освіти: бакалавр

Дисципліна «Загальний курс композиції» належить до дисциплін циклу професійної підготовки, яка забезпечує фахову підготовку скульптора і вивчається протягом двох років: тобто з I по IV семестри.

Предметом дисципліни «Загальний курс композиції» є вивчення закономірностей побудови формальних рішень скульптурної композиції та її формоутворення, взаємозв'язки образного, стилістичного та тектонічного композиційних рішень, розкриття ідеї та творчого задуму, взаємодія скульптурної композиції з оточуючим середовищем. Засвоєння та впровадження в практичну роботу знань та вмінь з жанрів, стилістики, авторської трактовки, психологічного сприйняття скульптурного твору. Вивчення проектування архітектурних, графічно-макетних прив'язок скульптурних композиційних рішень.

SUMMARY

of the "Introduction to Composition" Academic Discipline

level of higher education: bachelor's degree

The discipline "Introduction to Composition" academic discipline is one of the main disciplines of preparation of artist-sculptor of educational-professional level of bachelor and is studied during the I-IV semesters.

The studying of conformities to the law of construction of formal decisions of sculptural composition and formation of shape, relationships of vivid, stylistic and tectonic composition decisions, opening of idea and creative project, cooperation of sculptural composition with an environment are the articles of discipline. Mastering and introduction in practical work of knowledge and abilities of genres, styles, author's interpretation, psychological perception of sculptural work. Study of planning of attachments of sculptural composition decisions architectural, graphic model relationships.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ»

Найменування показників	Галузь знань, шифр спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 16	Галузь знань «02 Культура і мистецтво» спеціальність: «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Спеціалізація «Станкова та монументальна скульптура»	Нормативна
Модулів – 8		Рік підготовки: 1–2-й
Загальна кількість годин – 480		Семестри I–IV
Тижневих аудиторних годин (год./тиждень): I семестр – 4 II семестр – 5 III семестр – 3 IV семестр – 4		Лекції
	Ступень вищої освіти: бакалавр	32
		Практичні
		208 год.–
		Лабораторні
		–
		Самостійна робота
		240 год.
	Види контролю: Модульний перегляд Екзаменаційний перегляд	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи для денної форми навчання становить: 50 /50%; заочної форми навчання не передбачено.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальний курс композиції» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого ступеня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Мета дисципліни «Загальний курс композиції» у процесі навчання майбутніх кваліфікованих фахівців у галузі скульптури полягає в засвоєнні знань щодо методів побудови композиційного рішення; засобів виразності скульптурного твору; принципів і прийомів конструювання скульптурної композиції (закономірностей її формоутворення, структури та взаємодії складових композиційної ідеї, засобів трактовки образів, стилістичних особливостей, зв'язків елементів форми композиційного рішення з оточуючим середовищем); засвоєння знань щодо композиційних засобів для розкриття концепції скульптурного твору, психологічного сприйняття композиційного рішення та образно-пластичної мови скульптурної форми в об'ємному просторі або рельєфі.

Завдання дисципліни:

- набуття знань з основ композиції для побудови скульптурного твору (в об'ємному просторі або рельєфі);
- накопичення практичного досвіду та вмінь свідомого створення скульптурної форми з урахуванням творчого задуму скульптурного твору, його образно-пластичної мови та психологічного сприйняття композиційного рішення;
- набуття досвіду впровадження формально й образно обґрунтованих, змістовно насичених композиційних рішень;
- розвиток на практиці творчих здібностей у створенні скульптурних робіт з урахуванням розмаїття композиційних засобів та прийомів побудови об'ємно-просторової форми та рельєфу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Загальний курс композиції» є засвоєння на практичному досвіді методів композиційної побудови скульптурних композицій в об'ємному просторі або рельєфі.

Міждисциплінарні зв'язки. Найбільше дисципліна «Загальний курс композиції» пов'язана з навчальними курсами «Академічна скульптура» та «Робота в матеріалі», бо поєднує в собі більшість вимог і знань, забезпечує практичний досвід для вивчення цих дисциплін. Також «Загальний курс композиції» є підґрунтям для вивчення курсу «Композиція», який є логічним продовженням цього курсу.

Дисципліна забезпечує такі ЗАГАЛЬНІ компетентності як:

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

та СПЕЦІАЛЬНІ (фахові, предметні) компетентності:

СК 1 Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища;

СК 3 Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей;

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями;

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва;

СК 9 Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

2. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА УМІНЬ

Вимоги до знань, умінь та навичок

В результаті вивчення дисципліни «Загальний курс композиції» студент повинен **знати:**

- закономірності формоутворення скульптурного твору (тектоніка, ритм, акцент, контраст, нюанс, статика, динаміка);
- закономірності взаємодії елементів форми, взаємозв'язків форми і простору в композиційних рішеннях;
- методи образно-пластичного та змістовного рішення композиційної ідеї у скульптурі;
- системи розкриття тем та сюжетних ліній у скульптурній композиційній формі;
- закономірності впливу простору навколишнього середовища на композиційне рішення

уміти:

- самостійно застосовувати знання з формоутворення в скульптурі;
- творчо розробляти та виконувати образно-сюжетне композиційне рішення скульптурних композицій на основі свідомого застосування композиційних засобів і прийомів;
- проектувати та виконувати композиційні рішення скульптурних композицій на основі різної кількості складових елементів;
- користуватися різними засобами виразності і композиційними прийомами під час створення об'ємно-просторової скульптурної композиції та рельєфу

мати навички:

- аналізу явищ, подій, образів для розроблення самостійних концептуальних рішень;
- практичного застосування у творчій скульптурній композиції системи етапів проектування і виконання композиційного рішення в об'ємі та рельєфі;
- творчого осмислення форми, ідеї, образу, сюжетів та явищ у контексті композиційного рішення;
- композиційної реалізації художньої ідеї, від проектування до виготовлення твору в кінцевому вигляді.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ»

Навчальним планом підготовки бакалаврів передбачено вивчення дисципліни «Загальний курс композиції» у I-IV семестрах у обсязі 16 кредитів (480 годин), з них: лекції 32 год., практичні 208 год., самостійна робота – 240 год. Дисципліна складається із 8 модулів, які відповідають 4 навчальним семестрам.

I СЕМЕСТР /модулі 1, 2/ містить 8 год. лекцій та 2 практичні завдання на тему: «КОМПОЗИЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ТА ЗАСОБИ ХУДОЖНЬОЇ ВИРАЗНОСТІ У СКУЛЬПТУРІ»

лекція 1. Термінологічне підгрунтя дисципліни. Композиція як основний засіб організації художнього твору. Особливості створення об'ємної композиції.

завдання 1. Вивчення композиційних основ та закономірностей формоутворення скульптурної композиції (тектоніка, модуль, ритм, контраст, нюанс, статика, динаміка):

етап 1 – вивчення простих геометричних форм, виконання нарисів та ескізів;

етап 2 – виконання геометричних композицій у розмірі 150-200 мм з метою виявлення ритму та тектоніки;

етап 3 – виконання геометричних композицій у розмірі 150-200 мм з метою виявлення статичної та динамічної.

лекція 2. Основи скульптурної композиції (модуль, ритм, контраст, нюанс, статика, динаміка).

завдання 2. Розробка та виконання жанрової круглої скульптурної композиції на базі спостереження оточуючої дійсності:

етап 1 – виконання нарисів з натури;

етап 2 – виконання пошукових ескізів в об'ємі у розмірі 150-200 мм, пошук акцентів, композиційних ритмів;

етап 3 – ліплення композиції у розмірі 300 мм, розкриття пластичної ідеї та композиційного задуму у просторі.

II СЕМЕСТР /модулі 3, 4/ містить 8 год. лекцій та 2 практичні завдання на тему: «ЗАКОНИ ПОБУДОВИ ТА СПЕЦИФІКА СКУЛЬПТУРНОЇ КОМПОЗИЦІЇ»

лекція 1 (3). Специфіка скульптурної композиції. Закони рівноваги, єдності, гармонії та співвідпорядкування.

завдання 1 (3). Розробка формальної фігуративної скульптурної композиції на основі авторської інтерпретації загальновідомого класичного твору:

етап 1 – збір ілюстративного матеріалу зі спеціальної літератури та інтернету, аналіз конструктивних та пластичних особливостей композиційної побудови форми та простору, виконання нарисів;

етап 2 – виконання пошукових ескізів в об'ємі у розмірі 100-200 мм, пошук формотворчих принципів та пластичної мови;

етап 3 – виконання авторської моделі в об'ємі у розмірі 300 мм.

лекція 2 (4). Особливості побудови сюжетної композиції у станковій скульптурі.

завдання 2 (4). Ескізний проєкт скульптурної композиції на основі реалістичних образів до інтер'єру спеціалізованого громадського закладу культури, освіти:

етап 1 – збір матеріалу та вивчення аналогів, виконання нарисів на основі образів оточуючого середовища;

етап 2 – об'ємне рішення стилістики жанрового скульптурного твору до інтер'єру громадського середовища в пошукових ескізах у розмірі 100-200 мм;

етап 3 – виконання ескізного проєкту у м'якому матеріалі із урахуванням місця розташування та архітектурного середовища в розмірі 300 мм.

ІІІ СЕМЕСТР /модулі 5, 6/ містить 8 год. лекцій та 2 практичні завдання на тему: «ОСОБЛИВОСТІ СКУЛЬПТУРНОЇ КОМПОЗИЦІЇ ЯК ПРОЯВ ХУДОЖНЬОГО СИНТЕЗУ ОБ'ЄМНОЇ ПЛАСТИКИ ТА АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА»

лекція 1 (5). Специфіка формоутворення та особливості композиційної побудови кабінетної скульптури.

завдання 1 (5). Композиційне рішення скульптурного твору до інтер'єру за анімалістичною тематикою:

етап 1 – збір матеріалу та розробка ескізних рішень скульптурної композиції з використанням пластичних образів біологічних природних форм;

етап 2 – виконання пошукових ескізів в об'ємі у розмірі 100-200 мм, пошук композиційного та пластичного рішення скульптури;

етап 3 – стилістично і композиційно завершене рішення скульптури до інтер'єру в розмірі 300 мм за заданою темою.

лекція 2 (6). Об'ємна пластика як прояв художнього синтезу архітектурно-скульптурних комплексів.

завдання 2 (6). Композиційне рішення скульптурного твору на тему «Анімалістика» для садово-паркового середовища:

етап 1 – збір матеріалу та вивчення аналогів, розробка концепції та виконання нарисів;

етап 2 – розробка пошукових ескізів з урахуванням особливостей оточуючого середовища за тематичним спрямуванням і стилістикою парку (регулярний парк, дендропарк, ботанічний сад, оранжерея, історичний парк) розмір 100-200 мм;

етап 3 – стилістично та пластично завершене композиційне рішення ескізного проекту у м'якому матеріалі в розмірі 300 мм.

ІV СЕМЕСТР /модулі 7, 8/ містить 8 год. лекцій та 2 практичні завдання на тему: «ОСОБЛИВОСТІ КОМПОЗИЦІЙНОЇ ПОБУДОВИ СКУЛЬПТУРИ МАЛИХ ФОРМ ТА РЕЛЬЄФУ»

лекція 7. Принципи формоутворення та композиційної побудови станкової скульптури малого розміру (мініатюри).

етап 1 – визначення теми, збір інформації, вивчення аналогів, розробка власної концепції і виконання нарисів;

етап 2 – розробка концепції та стилістики в пошукових ескізах композиції;

етап 3 – виконання завершеного композиційного рішення за визначеною тематикою.

лекція 8. Композиційні засоби рельєфної скульптурної композиції.

завдання 1 (7). Станкова скульптурна композиція у малому розмірі, мініатюра:

завдання 2 (8). Рельєфна композиція до архітектурної споруди:

етап 1 – визначення теми, збір інформації, вивчення аналогів;

етап 2 – розробка концепції рельєфної композиції, виконання нарисів та об'ємних ескізів з урахуванням місця розташування рельєфу;

етап 3 – виконання завершеного рішення рельєфної композиції в натуральному розмірі в м'якому матеріалі.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

№	Назва змістовних модулів, тем і завдань	Всього годин	Денне відділення				Форма контролю
			Аудиторна	Лекції	Практ. іч.	Сам. робота	
1 курс, I семестр							
Модуль 1		60	30	4	26	30	
1	Тема 1. Композиційні принципи та засоби художньої виразності у скульптурі						
	лекція 1. Термінологічне підґрунтя дисципліни. Композиція як основний засіб організації художнього твору. Особливості створення об'ємної композиції	8	4	4		4	
1.1	Вивчення композиційних основ та закономірностей формоутворення скульптурної композиції (тектоніка, модуль, ритм, контраст, нюанс, статика, динаміка)	52	26		26	26	модульний перегляд
Модуль 2		60	30	4	26	30	
	лекція 2. Основи скульптурної композиції (модуль, ритм, контраст, нюанс, статика, динаміка)	8		4		4	
1.2	Розробка та виконання жанрової круглої скульптурної композиції на базі спостереження оточуючої дійсності	52	26		26	26	екзаменаційний перегляд
Разом за 1 семестр		120	60	8	52	60	
1 курс, II семестр							
Модуль 1		75	38	4	34	37	
2	Тема 2. Закони побудови та специфіка скульптурної композиції						
	лекція 3. Специфіка скульптурної композиції. Закони рівноваги, єдності, гармонії та співвідпорядкування	8		4		4	

2.1	Розробка формальної фігуративної скульптурної композиції на основі авторської інтерпретації загальновідомого класичного твору	67	38		34	33	модульний перегляд
Модуль 2		75	37	4	33	38	
	лекція 4. Особливості побудови сюжетної композиції у станковій скульптурі	8		4		4	
2.2	Ескізний проєкт скульптурної композиції на основі реалістичних образів до інтер'єру спеціалізованого громадського закладу культури, освіти	67	37		33	34	екзаменаційний перегляд
Разом за 2 семестр		150	75	8	67	75	
ВСЬОГО за I курс		270	135	119	16	135	

2 курс, III семестр

Модуль 1		45	23	4	19	22	
3	Тема 3. Особливості скульптурної композиції як прояв художнього синтезу об'ємної пластики та архітектурного середовища						
	лекція 5. Специфіка формоутворення та особливості композиційної побудови кабінетної скульптури	8		4		4	
3.1	Композиційне рішення скульптурного твору до інтер'єру за анімалістичною тематикою	37	19		19	16	модульний перегляд
Модуль 2		45	22	4	18	23	
	лекція 6. Об'ємна пластика як прояв художнього синтезу архітектурно-скульптурних комплексів	8		4		4	
3.2	Композиційне рішення скульптурного твору на тему «Анімалістика» для садово-паркового середовища	37	22		18	19	екзаменаційний перегляд
Разом за 3 семестр		90	45	8	37	45	

2 курс, IV семестр

Модуль 1		60	30	4	26	30	
4	Тема 4. Особливості композиційної побудови скульптури малих форм та рельєфу						

	лекція 7. Принципи формоутворення та композиційної побудови станкової скульптури малого розміру (мініатюри)	8	4	4		4	
4.1	Станкова скульптурна композиція у малому розмірі, мініатюра	52	26		26	26	модульний перегляд
Модуль 2		60	30	4	26	30	
	лекція 8. Композиційні засоби рельєфної скульптурної композиції	8	4	4		4	
4.2	Рельєфна композиція до архітектурної споруди	52	26		26	26	екзаменаційний перегляд
Разом за 4 семестр		120	60	8	52	60	
ВСЬОГО за 2 курс		210	105	16	89	105	

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Програмою не передбачається проведення семінарських занять.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 2

№ з/п	Назва теми	Кількість ауд./самоств. годин
1	2	3
I семестр		
Модуль 1		
1	Композиційні принципи та засоби художньої виразності у скульптурі	
1.1	Вивчення композиційних основ та закономірностей формоутворення скульптурної композиції (тектоніка, модуль, ритм, контраст, нюанс, статика, динаміка)	26/26
Разом за Модулем 1		26/26
Модуль 2		
1.2	Розробка та виконання жанрової круглої скульптурної композиції на базі спостереження оточуючої дійсності	26/26
Разом за Модулем 2		26/26
УСЬОГО ЗА I СЕМЕСТР		52/52
II семестр		
Модуль 1		
2	Закони побудови та специфіка скульптурної композиції	
2.1	Розробка формальної фігуративної скульптурної композиції на основі авторської інтерпретації загальновідомого класичного твору	34/33
Разом за Модулем 1		34/33

Модуль 2		
2.2	Ескізний проєкт скульптурної композиції на основі реалістичних образів до інтер'єру спеціалізованого громадського закладу культури, освіти	33/34
Разом за Модулем 2		33/34
УСЬОГО ЗА II СЕМЕСТР		67/67
УСЬОГО ЗА I РІК НАВЧАННЯ		117/117
2 курс		
III семестр		
Модуль 1		
3	Особливості скульптурної композиції як прояв художнього синтезу об'ємної пластики та архітектурного середовища	
3.1	Композиційне рішення скульптурного твору до інтер'єру за анімалістичною тематикою	19/18
Разом за Модулем 1		19/18
Модуль 2		
3.2	Композиційне рішення скульптурного твору на тему «Анімалістика» для садово-паркового середовища	18/19
Разом за Модулем 2		18/19
УСЬОГО ЗА III СЕМЕСТР		37/37
IV семестр		
Модуль 1		
4	Особливості композиційної побудови скульптури малих форм та рельєфу	
4.1	Станкова скульптурна композиція у малому розмірі, мініатюра	26/26
Разом за Модулем 1		26/26
Модуль 2		
4.2	Рельєфна композиція до архітектурної споруди	26/26
Разом за Модулем 2		26/26
УСЬОГО ЗА IV СЕМЕСТР		52/52
УСЬОГО ЗА 2 РІК НАВЧАННЯ		89/89

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою не передбачено проведення лабораторних занять.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студентів спрямована на опанування та закріплення лекційного матеріалу та підготовку до виконання практичних завдань за зазначеною вище тематикою: робота з літературними джерелами та мережею інтернет зі збирання й аналізу аналогів, обробки історичного та ілюстративного матеріалу, розробка ескізів об'ємної та рельєфної скульптурної композиції.

Таблиця 3

№ з/п	Назва теми	Кількість самостійних годин
1	2	3
1 курс, I семестр		
Модулі 1, 2		
1	<ul style="list-style-type: none"> – Робота з ілюстративними джерелами (художні альбоми, каталоги виставок, приклади з мережі інтернет) з метою закріплення лекційного матеріалу: аналіз класичної та сучасної скульптури з точки зору тектоніки, композиційних основ та закономірностей формоутворення скульптурної композиції; а також з точки зору використання модулю, ритму, контрасту, нюансу, статики та динаміки. – Розробка ескізів об'ємної скульптурної композиції з метою закріплення лекційного матеріалу та свідомого застосування композиційних основ та закономірностей формоутворення скульптурної композиції на базі спостереження оточуючої дійсності. 	<p>16</p> <p>44</p>
УСЬОГО ЗА I СЕМЕСТР		60
II семестр		
Модулі 1, 2		
2	<ul style="list-style-type: none"> – Підготовча робота до виконання практичного завдання зі створення формальної фігуративної скульптурної композиції на основі авторської інтерпретації загальновідомого класичного твору (збирання ілюстративних матеріалів зі спеціальної літератури та мережі інтернет). – Ескізування об'ємної скульптурної композиції з метою закріплення лекційного матеріалу та свідомого застосування композиційних основ та закономірностей формоутворення скульптурної композиції: розробка формальної фігуративної скульптурної композиції на основі авторської інтерпретації загальновідомого класичного твору. – Закріплення лекційного матеріалу на основі аналізу класичної та сучасної скульптури з точки зору дотримання законів рівноваги, єдності, гармонії та взаємного підпорядкування композиційних елементів. Робота з ілюстративними джерелами (художні альбоми, каталоги виставок, приклади з мережі інтернет). – Закріплення лекційного матеріалу та грамотного застосування композиційних основ та закономірностей формоутворення скульптурної композиції: розробка ескізів скульптурної композиції на основі реалістичних образів до інтер'єру спеціалізованого громадського закладу культури, освіти. 	<p>17</p> <p>20</p> <p>8</p> <p>30</p>
УСЬОГО ЗА II СЕМЕСТР		75
УСЬОГО ЗА 1 РІК НАВЧАННЯ		135

2 курс		
III семестр		
Модулі 1, 2		
3	<ul style="list-style-type: none"> – Закріплення лекційного матеріалу щодо специфіки формоутворення та особливостей композиційної побудови кабінетної скульптури (на основі аналізу прикладів класичної та сучасної скульптури з художніх альбомів, каталогів виставок, прикладів із мережі інтернет). – Підготовча робота до виконання практичного завдання зі створення скульптурного твору до інтер'єру за анімалістичною тематикою. – Опанування та закріплення лекційного матеріалу щодо особливостей об'ємної пластики як прояву художнього синтезу скульптури та архітектурного середовища на основі аналізу прикладів класичної та сучасної скульптури з художніх альбомів, каталогів виставок, прикладів із мережі інтернет. – Закріплення лекційного матеріалу шляхом пошукового ескізування композиційного рішення скульптурного твору на тему «Анімалістика» для садово-паркового середовища. 	<p>8</p> <p>14</p> <p>8</p> <p>15</p>
УСЬОГО ЗА III СЕМЕСТР		45
IV семестр		
Модулі 1, 2		
4	<ul style="list-style-type: none"> – Закріплення лекційного матеріалу щодо композиційної побудови станкової скульптури малого розміру методом аналізу композиційних основ та закономірностей формоутворення скульптурної мініатюри зі спеціальної літератури та мережі інтернет. – Розробка пошукових ескізів станкової скульптурної композиції у малому розмірі (мініатюри) на задану викладачем тему. – Робота з ілюстративними джерелами (художні альбоми, каталоги виставок, приклади з мережі інтернет) з метою закріплення лекційного матеріалу: аналіз композиційних засобів побудови рельєфної скульптурної композиції. – Збирання історичного та ілюстративного матеріалу для виконання практичного завдання. – Закріплення лекційного матеріалу щодо застосування композиційних основ та закономірностей формоутворення рельєфної скульптурної композиції: розробка ескізів рельєфної композиції до архітектурної споруди. 	<p>8</p> <p>22</p> <p>8</p> <p>4</p> <p>16</p>
УСЬОГО ЗА IV СЕМЕСТР		60
УСЬОГО ЗА 2 РІК НАВЧАННЯ		105
ЗАГАЛОМ самостійних годин за час вивчення дисципліни		240

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Програмою передбачається, що всі пропоновані практичні завдання у кожного студента повинні мати оригінальне конструктивно-пластичне рішення.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Метод повідомлення нових знань — опанування та закріплення лекційного матеріалу та практична робота в процесі виконання серії завдань.

Мета лекційних занять полягає у формуванні корпусу необхідних знань як підґрунтя для виконання практичних завдань з дисципліни і для успішної подальшої праці у галузі скульптури.

Мета запропонованих практичних завдань полягає у засвоєнні знань та набутті практичних навичок зі створення об'ємної та рельєфної скульптурної композиції; вивчення законів, композиційних засобів та прийомів формоутворення скульптурної композиції; особливостей скульптурної композиції як прояву художнього синтезу об'ємної пластики та архітектурного середовища.

Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- навчання на високому рівні труднощів;
- швидкий темп вивчення навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

Принцип зростання складності завдань є постійним, а конкретні вправи, що формують кожний етап роботи та постановка навчальних задач у них побудовані таким чином, що нові завдання спираються на знання, вміння та практичні навички, отримані під час виконання попередніх завдань. Аудиторні заняття змістовно пов'язані із завданнями, що їх виконують студенти під час самостійної роботи.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й творчою особистістю викладача і стилем його спілкування зі студентами.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточного спостереження процесу роботи та модульних переглядів. Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Таблиця 4

Змістовий модуль	№ теми, завдання	Форма звітності	Максимальна кількість рейтингових балів
1	2	3	4
I семестр			
1	Тема 1		
	завдання 1.1	Модульний перегляд	0–50
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–50
	завдання 1.2	Модульний перегляд	0–50
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–50
Загальна кількість балів за I семестр		Екзаменаційний перегляд	0–100
II семестр			
2	Тема 2		
	завдання 2.1	Модульний перегляд	0–50
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–50
	завдання 2.2	Модульний перегляд	0–50
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–50
Загальна кількість балів за II семестр		Екзаменаційний перегляд	0–100
III семестр			
3	Тема 3		
	завдання 3.1	Модульний перегляд	0–50
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–50
	завдання 3.2	Модульний перегляд	0–50
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–50
Загальна кількість балів за III семестр		Екзаменаційний перегляд	0–100
IV семестр			
4	Тема 4		
	завдання 4.1	Модульний перегляд	0–50
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–50
	завдання 4.2	Модульний перегляд	0–50
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–50
Загальна кількість балів за IV семестр		Екзаменаційний перегляд	0–100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Таблиця 5

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
64–74	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ знань та умінь студентів з дисципліни «Загальний курс композиції»

Бали	Критерії оцінювання
90-100 «Відмінно» за національною шкалою A за шкалою ECTS	може отримати студент, який у повному обсязі опанував матеріал як лекційного, так і практичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами
82-89 «Добре» за національною шкалою B за шкалою ECTS	отримує студент, який у цілому добре опанував матеріал як лекційного, так і практичного курсу, вчасно і якісно виконав поставлені завдання, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але не надав додаткових матеріалів за відповідними темами і зробив незначні помилки
75-81 «Добре» за національною шкалою C за шкалою ECTS	отримує студент, який у цілому добре опанував матеріал лекційного і практичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, творчо підійшов до виконання цих завдань, але не

	надав додаткових матеріалів за відповідними темами, виконана робота мала значні недоліки
64-74 «Задовільно» за національною шкалою D за шкалою ECTS	отримує студент, який не у повному обсязі опанував матеріал як лекційного, так і практичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань, але недостатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, не надав додаткових матеріалів за відповідними темами, при тому виконана робота має значні недоліки (помилки у композиційній побудові, неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо)
60-63 «Задовільно» за національною шкалою E за шкалою ECTS	отримує студент, який у недостатньому обсязі опанував матеріал лекційного і практичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (помилки у композиційній побудові, неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо)
35-59 «Незадовільно» за національною шкалою FX за шкалою ECTS	отримує студент, який не опанував матеріал лекційного і практичного курсу, не впорався з поставленими завданнями, пропускав заняття без поважних причин, мав незадовільні оцінки на поточних переглядах. У цьому випадку для одержання позитивної оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню всіх завдань відповідно програми курсу, усунення недоліків і повторна перездача
0-34 «Незадовільно» за національною шкалою F за шкалою ECTS	отримує студент, який не опанував матеріал лекційного і практичного курсу, не виконав поставлених завдань, пропускав заняття без поважних причин, мав незадовільні оцінки на поточних переглядах і не склав екзаменаційного перегляду. У цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тезаурус навчальної дисципліни «Загальний курс композиції»

УКРАЇНСЬКА	ENGLISH
1. акцент	accent
2. гармонія	harmony
3. динаміка	dynamics
4. завдання	tasks
5. задум	plan
6. зображення	image
7. категорія	category
8. класифікація	classification
9. композиція	composition
10. конструкція	construction
11. контраст	contrast
12. мотив	motive
13. нюанс	nuance
14. об'єм	volume
15. образ	image
16. образно-пластичний мотив	figurative and plastic reason
17. образотворче мистецтво	visual arts
18. побудова	construction
19. поєднання	combination
20. пластика	plastic
21. пропорція	proportional
22. рельєф	relief
23. рівновага	balance
24. ритм	rhythm
25. силует	silhouette
26. система	system
27. скульптура	sculpture
28. статика	statics
29. стиль	style
30. сюжет	plot
31. тематика	subject
32. технологічний процес	technological process
33. твір	the work
34. трактовка форми	interpretation of the form
35. форма	shape
36. естетичний	aesthetic

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

На заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела з кожної окремої теми.

Основна література

1. Гармония пластики: альбом / Авт. вступ. ст. Л.Л. Савицька. Харьков: Колорит. 2006. 162 с.
2. Костенко Т.В. Основи композиції та тривимірного формоутворення: навч. посібник. Харків: ПП «Азамаєв В.Р.», 2001. 300 с.
3. Пічкур М.О. Теорія і практика композиції: навч. посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 248 с.
4. Яковлев М.І. Композиція+Геометрія: навч. посібник. Київ: Каравела, 2007. 240 с.

Допоміжна

5. Дажина В. Микеланджело. М.: Искусство, 1986. 215 с.
6. Корн. И. Огюст Роден. Минск: Белфакс, 1997. 128 с.
7. Кхандалвала Карл Дж. Шедевры бронзовой скульптуры Индии / пер. с англ. Нью-Дели: Фестиваль Индии, 1988. 180 с.
8. Либман Н.Я. Немецкая скульптура 1350–1550. М.: Искусство, 1980. 405 с.: ил.
9. Лосева Н.М., Сидорова Н.А. Искусство Этрурии и Древней Италии. М.: Искусство, 1988. 303 с.: ил.
10. Маркин Ю.П., Бугуева Ю.В. Вильгельм Лембрук: Скульптура. Графика. Живопись. Поэзия. М.: Искусство, 1989. 238 с.: ил.
11. Одноралов Н.В. Скульптура и скульптурные материалы: Учеб. Пособие. 2-е изд. М.: Изобразительное искусство, 1982. 223 с.
12. Соколов Г.И. Римский скульптурный портрет III века. М.: Искусство, 1983. 155 с.: ил.
13. Українське образотворче мистецтво: початок XIX століття / редкол.: Чепелик В.А. Київ: Національна спілка художників України, Образотворче мистецтво, 2008. 408 с.
14. Работягов М.П. Харківський художній музей: альбом. Київ: Мистецтво, 1983. 148 с.
15. Шмагало Р.Т. Світовий та український художній метал: Енциклопедія. Том 1. Львів: Априорі, 2015. 420 с.: іл.
16. Ювалова Е.П. Немецкая скульптура 1200–1270. М.: Искусство, 1983. 351 с.: ил.
17. Erpel F. Michelandgelo. Berlin: Kunst und Gesellschaft, 1975. 71 S.
18. Gagro B. Ivan Meštrović. Zagreb: Globus, 1987. 317 s.
19. Henry Moore: The Human Dimension. London: Lund Humphries Publishers, 1991. 160 p.
20. Holý L. Afrikanische Plastsk. Praha: Artia, 1987. 152 S.

21. Muller W. Der Pergamon-Altar. Leipzig: Buch- und Kunstverlag. 1978. 118 S.
22. Sanches Alponso E.P. Gli spagnoli da El Greco a Goya. Milano: Fratelli Fabbry Editori, 1970. 96 s.
23. Története AM. Az Érett Reneszánsz. Barcelona: Corvina, 1986. 315 s.

Інформаційні ресурси:

24. Найнеймовірніші скульптури світу <https://www.youtube.com/watch?v=1t. POym. Ce1x. M&t=2s>.
25. Мікеланджело. Від середньовіччя до Відродження <https://www.youtube.com/watch?v=ET0 Jzw5 MHSA>
26. Gleason W., Halle H. The top famous sculptures of all time. *Time Out*, Monday, January, 24, 2022. URL: <https://www.timeout.com/newyork/art/top-famous-sculptures-of-all-time>
27. Michelangelo's Masterpieces in Rome: Where to Find Them. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiep_iI4Iv9AhWEw4sKHc0QBgQQFnoECGEQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.througheternity.com%2Fen%2Fblog%2Fart%2Fmichelangelo-masterpieces-in-rome.html&usg=AOvVaw1jo6QlmgRnaX_dkqFSr6pN.
28. Michelangelo's David. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjhgNqN4Yv9AhVJ_SoKHZ4wCZEFnoECDUQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.florence-museum.com%2Fmichelangelo-david.php&usg=AOvVaw0GpCTFNLcNGkc5jb0Fe1fP
29. Сергій Сбітнєв: Скульптура. URL: <https://serhiisbitniev.art/>
30. 38 of the Most Fascinating Public Sculptures/ URL: <https://www.architecturaldigest.com/gallery/11-most-fascinating-public-sculptures>

Викладач _____

Сергій СБІТНЄВ

Ст. викладач _____

Олександр ДЕМЧЕНКО